

ИЛЮСТРАЦИЯ ИЛИНДЕНЪ

Реданторъ: ПЕТЪРЪ МЪРМЕВЪ

Редакция и Администрация: София, улица Алабинъ, 30. — Телефонъ 19-32.

Учителитъ и ученицитъ въ Солунската гимназия презъ 1888—1889 учебна година

Учителитъ сж (отлѣво надѣсно седналитъ): Буфети, Благой Димитровъ, Григоръ Пърличевъ, Димитъръ Матовъ, Никола А. Начовъ, Димитъръ х. Ивановъ, Василь Кънчевъ и Етхемъ ефенди.
Ученицитъ (горния редъ отлѣво надѣсно): Янаки Гелевъ, Георги Трайчевъ, Антонъ Димитровъ, Георги Николовъ, Лазаръ Димитровъ; (втория редъ отлѣво надѣсно): Никола Зарзевъ, Константинъ Робевъ, Никола Апостоловъ, Панче Васковъ, Димитъръ п. Томовъ, Якимъ Игнатиевъ, Иванъ х. Мишевъ и Манаси Димитровъ.

Единъ споменъ за Солунската българска мжжка гимназия „Св. Кирилъ и Методи“

Още отъ преди 45 години учебното дѣло въ Македония бѣ въ своя разцвѣтъ. Класни училища имаше въ всѣки почти градъ. А столицата на Македония — Солунъ, се гордѣше, че има вече между многото учебни заведения и две български гимназии: мжжка и девическа. По-късно, следъ година — две, когато солунскитъ възпитаници се връщаха презъ лѣтото въ роднитъ си мѣста, облѣчени въ красива ученическа униформа, и бѣха сочени съ прѣстъ отъ населението, мнозина родители, безъ огледъ на своето материално положение, почнаха

да пращатъ децата си въ Солунъ. Не бѣха рѣдки случаи, когато родителитъ ни, еснафъ-хора, взимаха пари подъ лихва, за да издържатъ сина или дѣщерята въ Солунъ.

Бѣше къмъ края на м. августъ 1885 г., когато ние, свършилитъ прилепскитъ прогимназии (мжжката и девическата), на брой около 20 момчета и толкова момичета, трѣбваше да потеглимъ за Солунъ. Пѣтуването ни до ж.-п. станция Градско бѣ съ *кочи* — коли покрити и теглени отъ два коня. По това време тѣ бѣха най-модернитъ и най-бър-

зитѣ коли въ страната. Файтонитѣ по-късно се явиха. Научили търговцитѣ за нашето заминаване, бързатъ да стѣкмятъ нѣкое *групо* (торбичка съ 50—100—200—300 турски лири) за предаване на нѣкой солунски търговецъ. Винаги търговцитѣ предпочитаха насъ ученицитѣ да ни възлагатъ такива тежки и пълни съ отговорностъ грижи. Не бѣха рѣдки случаетѣ, когато на ученикъ се падаха по 2—3 *група* да пази и крие изъ детскитѣ джобове и пазви. При все туй пакъ се случиха 2—3 обира по пѣтя за Градско отъ комити. Такъвъ единъ обиръ стана презъ 1883 г. Прилепскитѣ

Мончевъ, съдържателъ на „*Бошнакъ ханъ*“ — важенъ центъръ на българщината въ Солунъ. Тукъ често бѣха срещитѣ между видни български дейци и революционери. А внушителната фигура на исполина Василь Мончевъ, съ кралимарковскитѣ си мустаци, съ любезнитѣ си обноски спрямо всѣки посетителъ, съ вѣчния кредитъ къмъ всѣкиго, съ прословутото негово порчителство предъ турскитѣ власти за честностъ и благонадежностъ на всѣки посетителъ на „*Бошнакъ ханъ*“, привличаше като съ магнитъ всѣко македонско сърдце.

Първитѣ ни впечатления, макаръ и детски,

Кочанската чета на войводата Кръстьо Българията.

ученици: *Пере Тошовъ, Иорданъ х. Йовковъ, Йоско Кушевъ* и други на пѣтя за Солунъ биватъ посрещнати отъ четата на *Димо Дьдото* при „*Троячкитѣ варници*“ и обрани, като имъ взиматъ 900 лири турски. Обирѣтъ, обаче, станалъ по предварително уговоренъ и подготвенъ планъ между самитѣ ученици и войводата, като прибранитѣ отъ четата пари се използватъ за революционното дѣло.

* * *

По онова време до Градско се пжтуваше цѣль денъ. Потегляхме отъ града обикновено около обѣдъ, за да стигнемъ вечеръта нѣкой конакъ: Топлица, Ракле, Фаришъ; а на другия денъ втѣмно отивахме за да чакаме влака за Градско, идещъ отъ Скопйе. Въ Солунъ се пристигаше вечерно време. Докато постѣпимъ въ пансиона, на квартира бѣхме при известния родолюбець-патриотъ Василь

отъ тоя голѣмъ градъ бѣха нерадостни. Обикаляме широката солунска чаршия — открита и покрита, скитаме изъ тѣснитѣ сокаци, зяпаме по голѣмитѣ сгради, спираме се отъ любопитство предъ голѣмитѣ витрини и магазини, но никжде не сърѣхме българска фирма и български надписи. Не че лисваха български търговци и комисионери по онова време, но, види се, забранено имъ бѣ или страхуваха се да поставятъ български фирми. Едничкиятъ надписъ, що личеше на това време на български въ цѣлия Солунъ, бѣ следния: *Българска книжарница на К. Г. Самарджиевъ*. Като че ли напукъ на гърци и турци прилепчаненъ Коне Гьорчевъ Самарджиевъ бѣ поставилъ горния надписъ съ 25 см. едри букви, за да могатъ да се четатъ отдалече — безъ очила! Следъ не много, обаче, години, когато Солунъ привлече изъ вѣт-

решността на Македония маса български капитали търговци, комисионери и интелигенция, виждаха се на всъка крачка български фирми и надписи. Такива имаха и голѣмитѣ грѣцки, еврейски и турски фирми, като: Ерера, Щайнѣ, Голденбергѣ, Ороздибакѣ и много други. Нѣщо даже повече, въ сжитѣ голѣми фирми трѣбваше да има по нѣколко души български чиновници, за да разчитаме на успѣхъ отъ българската интелигенция. Така българскиятъ елементъ въ едно кратко време прояви небивалъ успѣхъ въ столицата на Македония и стана господаръ на всички почти търговски браншове.

* * *

Приеха ни въ пансиона. Пансионската пълна такса тогава бѣ 15 л. т., срещу която имахме: храна, квартира, облѣкло (горно и долно), обуца. Постѣпихме въ IV кл. на гимназията. Животътъ ни вървѣше много славно. Токущо бѣхме смѣнили домашнитѣ горни дрехи съ форменото облѣкло, обяви се сръбско-българската война. Това се случи презъ м. ноемврий 1885 год., когато по небосвода падаха безкрай падащи звезди (болити). Учителскиятъ персоналъ тогава се състоеше отъ: Георги Кандларовъ (директоръ), Г. Поповъ, Сплитекъ (чехъ), Григоръ Пърличевъ, Дойкиновъ, К. Стателовъ, Статниковъ, Драгановъ, Б. Миндовъ, Буфети и Етхемъ ефенди. И въ V кл. бѣхме две паралелки. Между учителитѣ имахме и: Г. Станишевъ, Ив. х. Николовъ, Кулевъ, Г. Кабакчиевъ. Въ VI кл. имахме само една паралелка. За директоръ дойде Н. А. Начовъ. Въ VII кл. бѣхме 32 души, а между преподавателитѣ личеха: Бл. Димитровъ (кл. наставникъ), Андрей Тошевъ, Дим. Матовъ, Василь Квнчевъ, Дим. х. Ивановъ, Лам. Поповъ др. Следъ великденската ваканция нѣкои отъ VII-класницитѣ отказаха да държатъ матура. Такъва издържахме

само 13 души. Годишниятъ актъ стана на 26 юний 1889 год. Ние бѣхме IV випускъ на Солунската гимназия. Ето имената на матуриститѣ: Янаки Гелевъ, Георги Трайчевъ, Антонъ Димитровъ, Георги Николовъ, Лазаръ Димитровъ (горния редъ отъ лѣво къмъ дѣсно), Никола Зарзевъ, Конст. Робевъ, Ник. Апостоловъ, Панче Васковъ, Дим. п. Томовъ, Якимъ Игнатиевъ, Ив. х. Мишевъ и Манаси Димитровъ (втория редъ отъ лѣво къмъ дѣсно). Учителитѣ сж: Буфети, Бл. Димитровъ, Гр. Пърличевъ, Д. Матовъ, Н. А. Начовъ, Д. х. Ивановъ и Етхемъ ефенди (отъ лѣво на дѣсно).

Пиринско стадо.

Скромненъ 40-годишенъ споменъ имаме ние, випусницитѣ отъ 1889 год. на 7 юлий т. г., кждето следъ размѣна на мисли взе се инициатива за тържественото отпразнуване на *50-годишния юбилей на Солунската блг. м. гимназия „Св. Кирилъ и Методий“*. Който ще се падне презъ 1931 година.

Георги Трайчевъ